

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi-
No — 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
seneligi, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Enebi Memlekettlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: VI

Ankara, 13 Haziran, 1929

Sayı: 133

İnanan Ve İnanmayan

İnanan insan ile inanmayan adam arasında yalnız bir sıfat farkı değil, bütün bir düşünüş, yaşayış, hissediş farkı, bütün bir ruh mekanizmesi farkı vardır. İnanmayan bir nesil içinde inananlar, ayrı bir mahlûk gibi yaşarlar: hakikî yalnızlık, öyle zannederim ki dağ başında otlakla ve ağaçlarla baş daşa ve diz dize yaşayan bir münzevi için değil, belki koskoca bir şehrin içinde veya hayatî bir ehemmiyeti haiz bir iş başında, inanmayanlarla çevrilmiş bir imanlı adam için mevcuttur.

İnanmayanlar derken gözümün önüne şöyle bir tip geliyor: iddiaları çok, arzuları mebzûl, fikirleri sayısız, bol söyleyen, çok vadeden, her işi yapmağa hazır bir insan; bütün bunlar, çalışkan, ümitli, genç ruhlu ve kuvvetli her iyi kimsenin iftihar edebileceği vasıflardır; fakat inanmayan insan için bir küçük farkla: ona göre bütün bunların, bu fikirlerin, arzuların veya vaatlerin, hatta işleirnin bizatihi hiç bir manası yoktur; O, bunların hiç birisine bağlanmış değildir; bin bir çeşit eşya satan bir mağaza gibi zekâsının kıvrımları içinde depo edilmiş neler yoktur? Bunları beyenmiyorsanız, biçimi, kesimi başka, rengi, kokusu ayrı olan öteki neyden mallarını derhal yorulmadan önünüze yayar. Fakat yanılmayınız, bunlara karşı da ruhu aynı vaziyettedir: hiç birisi kalbinin kapusu önünden geçmemiş ve şahsiyetinin gümrüğüne ugramamıştır.

Böyle bir insan kadar hür ve o derece endişesiz yaşamak kimseye nasip olamaz: bizi bağlayan, sıkan devletin kanunları değil, etrafımızda ki insanlar değil, belki o kanunlarda ve o insanlarda bizi bağladığını ve sıkıldığını zan-

nettiğimiz, öyle kabul ettiğimiz şeylerdir; nitekim bunun aksini düşününce, içimizde bir nevi rahatlık hissetmeğe ve kâbustan kurtulmuş gibi sevinmeğe hiç bir mani yoktur. Öyle veya böyle zannetmek, şunu veya bunu kabul etmek ise, mutlaka ve kat'iyen kafamızdaki miyarlara göre değişir: O miyarlar, bizim şahsiyetimizi vücuda getiren en aziz kısmımızdır; ve biz onlara kelimizden parçalar diyerek, inatçı bir sevgiyle bağlarız. İşte inanmayan adamın ruhunda bu miyarlar, sabit olmadığı gibi, bunlar kendi malları da değildir: vakayi ve hadisat nasıl isterse müthiş bir kolaylıkla derhal gözündeki gözlüğü değiştirir ve size yemin ederek dünyanın hakikaten başka türlü bündüğünü söyler.

Bunlar hakikatte, fena insanlar değildir; hatta eğer fena olmuşlarsa, kabahat kendilerinin de sayılmaz. Bunların mai mukattar gibi saf nümuneleri vardır: adeta fisebilillah böyledirler; kendilerine sorsanız, "ne yapalım, derler; dünya böyle gidiyor.. Evet, bu, doğrudur; zaten bu nevi insanlar, dünyanın, pek çokları için böyle gittiği bir devirde mantar gibi yerden biterler. Hatta bunlar çok dafa, başkalarına fenalık için değil, hatta kurnaz oldukları için bile değil, belki sadece kendilerini fenalıktan korumak için böyle olduklarını, kendi kendilerine itiraf ederler: yalnız hakikatte öyle olmasalardı, kendileri mutlaka fenalığa çarpılmıyacaklardı, yahut çarpılsalar bile, o kadar betbaht olmiyacaklardı; Lâkin ne yapsınlar ki, ruhlarında, hiç bir şeye bağlanmamak zafından gelen kuvvetli bir alışkınlık, onları böyle, birbirinden aykırı denecek kadar farklı fikir, kanaat hüküm ve arzu diyarlarında dolaştırır.

Bu arzu üzerinde bir cemiyet, yalnız böyle insanlardan mürekkep olsaydı, diye düşünüyorum, acaba o memleketin hali ne olurdu? Ve işleri nasıl dönerdi? İtiraf edeyim: aklım bunu kestiremiyor. Yalnız bildiğim ve gördüğüm bir şey var ki, bunların nispeti çoğaldıkça, bunların karşısında eyi fena bir fikre veya bir hisse ruhunun ana hatlarını bağlamış gönül adamları şaşırıyorlar; vakia bence bu, o kadar korkulacak şey değildir; fakat daha fecii var: bütün bir kütlenin hayatında sayısız müşterek işler vardır; bunların tutumu, bunların yürütülüşü ve yaratılışı, gevşiyor ve pörsüyor; işte bu acıklıdır. Vakia hayat, filân ferdin, filân zatın sinirlenmemesi veya rahatı için tedbir almağa lüzum görmez; fakat bütün bir kütlenin, bütün bir zümrenin müşterek menfaatleri mevzuubahs olduğu zaman, yukarıdan, yüksek kudret menbalarından gelen imanlı hareketin kuvveti kesilince, herhangi bir fert için değil, belki müşterek hayat için, idealler için ve inanan insanların hatalı olarak şahıslarına ait zannettikleri içtimai kuvvetleri için bir tehlike başgöstermiş demektir.

Etrafımızda inanmayan insanları tanımamız, kendimizi onlardan tecrit etmemiz, bir vatan borcudur.

Öyle zannediyorum ki, bu mikrop-ların şaşmaz bir miyarı vardır: müdafaa ettiği fikir ile yaptığı iş arasında tezat.. İfraz ettikleri toksinler de kolayca eseriyle tanılabılır: tenebbüt ettikleri muhit ve zümre içinde fikir ve iş ciddiyetinden iz bile bırakmamak..

Bu iki neticeye nerde rast gelirsek mikrop-ların yaşayabileceği müsait bir muhit içinde olduğumuza, şaşmaz bir kanaatle, intikal edebiliriz.

MEHMET SERVET

Hollanda'nın Eski Üstatları Neden Çirkin Kadın Resimleri Yaptılar?

San'atkârın mülhem olmyacağı mevzu var mıdır? San'atkâr daima güzeli mi tasvir eder?

Hiç şüphe yok ki çirkinin çirkinliğini göstermek te san'attır. Binaenaleyh san'atkâr için güzel veya çirkin mevzu yoktur, sadece mevzu vardır.

Geçenlerde Londra'da «Royal academy»de eski Hollanda üstatlarının en güzel ve en meşhur portrelerinden mürekkep olmak üzere çok mühim bir meşher vücade getirilmiştir. Bu şayanı dikkat san'at meşherini tam manasile mükemmel bir hale getirebilmek için hiç bir fedakârlıktan çekinilmemiş, gerek İngilterenin hususî kolleksiyonlarında, gerek Avrupanın hususî ve umumî müzelerinde mevcut Hollanda şaheserleri sahiplerinden muvakkaten alınarak Akademiye getirilmiştir. Buckingham sarayının en kıymetli tabloları, Amerikadaki en meşhur Hollanda eserleri yeni meşherde toplanmıştır.

Fakat ne gariptir ki bukadar büyük külfet ve fedakârlıklarla vücade getirilen bu san'at meşheri efkârı umumiyede garip ve gayri muntazam bir aksül'amel husule getirmiştir.

Bunun en güzel ifadesini bir kadının, sergiyi gezdikten sonra «Deyli Ekspres» gazetesine gönderdiği bir mektupta buluyoruz.

Bu kadın diyor ki:

«Çi kırmızı renkli, ablak çehreler.. yuvarlak, parlak alınlar, yusuvarlak çeneler, şişman bilekler, kaba, çirkin parmaklı eller, şekilsiz vücutler... İşte

Hals gibi, Rambrandt gibi dahilerin anladıkları kadın güzelliği!

«Dün akademide teşhir edilen bu resimler Hollanda san'atinin şaheserlerini teşkil ediyorlardı. Bu düpedüz kadın çehrelerini bukadar büyük bir kudreti san'atkârane ile boyayabilen Rambrandt ve Hals sağ olup ta dün resimlerini sergide korku ve takdirle seyreden kadınları görebilseydi, acaba ne eserler vücuda getirmezlerdi?!

«Bu resimlerde, bu gün emsaline çok tesadüf edilen sütbeyazla pembe rengin imtizacından hasıl olmuş tatlı sîmaları, küçük muntazam hututı yeçhiyeyi, zeki gözleri, zarif bir surette çizilmiş müstehzi dudakları bulmak kabil değildir. Sergide işlenmiş, ince tek bir kadın çehresi mevcut değil... Halbuki bu resimleri her gün seyreden kadınlar içinde böyle yüzlerce çehre var...

«Hollanda san'at sergisinde görülen kadınlar -seyredilenler ve seyredenler dünkü kadın güzelliği ile bu günkü arasındaki farkı ne belîğ bir surette ifade ediyor!..

Sergi hakkında beyanı mütalea eden diğer bir san'at meraklısı diyor ki:

«Royal Akademiy»de teşhir edilen tablalar üzerine Hollanda'nın büyük üstatları tarafından şayan hayret bir kudretle nakşedilen kadın çehrelerini tetkik ettikten sonra şu iki şey bana merak oldu:

«1 — Bu kıymetli ressamalar, bu tablaları yaparlarken etraflarında hiç bir güzel kadın yok muydu?

«2 — Bu üstatların, cidden güzel bir kadın gördükleri zaman bunun güzel olduğunu anlamamalarına imkân var mıdır!»

«San'atkârlar tabiatın güzelliğini ararlar, bunları idealize edip yani gayeye yaklaştırıp muşamba üzerine nakşederler. Halbuki bu üstatlar sadece, kaba hava ve heveslerine düşkün, ahmak hatta bazan adeta «kudubet» çehreli kadınları aramakla zaman geçirmişler.

«Bu günün artistleri devrimizin uyanık, anlayışlı çehrelerini nakşediyorlar. Eski üstatlar da her halde kendi devirlerinin anlayışlı güzelliklerini nakşetmişlerdir. O halde onların şaheserleri üzerinde gördüğümüz çehrelere, o devrin kadın güzelliğini aksettiren bir ayna nazariyle mi bakacağız? yoksa ki buna insanın inanacağı gelmiyor.. bu büyük fırça ve boya üstatları etraflarındaki güzellikleri göremiycek kadar körmiydiler?

İşte bir sual ki Hollanda san'at sergisini gezen her kesi merak içinde bırakıyor ve bir türlü sarıh bir cevabı bulunamıyor!

KÂMRAN ŞERİF